

TERRY EAGLETON • Eleştiri ve İdeoloji

TERENCE FRANCIS EAGLETON 22 Şubat 1943'te, Salford'da doğdu. İrlanda kökenlidir ve en önemli İngiliz edebiyat eleştirmenlerinden birisidir. Eagleton, edebiyat profesörü olarak çeşitli üniversitelerde çalışmalarını sürdürmektedir. *New Left Review*, *New Statesman*, *London Review of Books* ve *The Guardian*'da yayımlanmış pek çok makalesi mevcuttur. Yazarın Türkçeye çevrilmiş çalışmalarından bazıları şunlardır: *Postmodernizmin Yanılsamaları* (Ayrıntı, 1999); *Azizler ve Alimler* (Agora, 2003); *Edebiyat Kuramı* (Ayrıntı, 2004); *Estetiğin İdeolojisi* (Doruk, 2004); *Kuramdan Sonra* (Literatür, 2004); *İdeoloji* (Ayrıntı, 2005); *Kültür Yorumları* (Ayrıntı, 2005); *William Shakespeare* (Boğaziçi Üniversitesi, 2005); *Marx Neden Haklıydı?* (Yordam, 2011) *Eleştiri ve İdeoloji* (İletişim, 2009); *Kötülük Üzerine Bir Deneme* (İletişim, 2011); *Hayatın Anlamı* (Ayrıntı, 2012), *Marxizm ve Edebiyat Eleştirisi* (İletişim Yayınları, 2012), *Edebiyat Nasıl Okunur* (İletişim, 2015).

İletişim Yayınları, 1985 (1 baskı)

Criticism and Ideology. A Study in Marxist Literary Theory

© 1975, 1976 Terry Eagleton

Bu kitabın yayın hakları Verso Edition and NLB'den alınmıştır.

İletişim Yayınları 37 • Edebiyat Eleştirisi 4

ISBN-13: 978-975-05-0703-8

© 2009 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1-3. BASKI 2009-2015, İstanbul

4. BASKI 2018, İstanbul

EDITÖR Aylin Aydın - Kerem Ünüvar

KAPAK Suat Aysu

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Ekrem Solgun

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11

Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

CILT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Deve Kaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

TERRY EAGLETON

Eleştiri ve İdeoloji

Marksist Edebiyat Teorisi
Üzerine Bir Çalışma

Criticism and Ideology
A Study in Marxist Literary Theory

ÇEVİREN *Savaş Kılıç*

GENİŐLETİLMİŐ YENİ BASKI

Babam Francis Eagleton'ın anısına

Yapabileceğimiz en iyi şey
İnsanları kendi ihtiyaçlarına karşı sağırlandıran
Korkuyu yok edecek sözler söylemek

Dilsizlere dil,
Yanlışın susturduğu yoldaşların
Gür sesi olmak

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	9
1. Eleştirel İdeolojide Değişmeler.....	11
2. Materyalist Bir Eleştiri İçin Kategoriler.....	49
3. Bir Metin Bilimine Doğru.....	73
4. İdeoloji ve Edebi Biçim.....	117
5. Marksizm ve Estetik Değer.....	187

Önsöz

Artık materyalist bir estetik kurmaya çalışan her İngiliz Mark-
sistin acı biçimde kendi yetersizliklerinin bilincinde olması ge-
reker. Bu alandaki pek çok meselenin kaygı verici ve sonuç-
suz kalmış olmasından değil yalnızca, İngiltere'den müdahale-
de bulunmak neredeyse otomatik olarak kendini tartışmanın
dışında bırakmak anlamına geldiği için. Avrupa'nın hoşgörü-
lü bir konuğu, yaşından önce büyümüş ama asalak bir yaban-
cısı olarak, kendini bir gelenekten yoksun hissettiği için. İleri-
ki sayfalarda bulacağınız denemeler bu mahcubiyet duyguları
içinde gayret sarf ederler. Bu duygular en çok bu konulara iliş-
kin gerçek bir tartışmanın yürütülebileceği temelin geçici ola-
rak temizlenmesinden daha fazlasını bana pek ifade etmeyen
edebi değer hakkındaki son bölümde göze çarpıyor herhalde
ama, karmaşık bir edebiyat tarihi dönemini sınırlandırma çaba-
sı içinde, kesinlikten uzak ifadelere, eğretilmeli jestler ve kıs-
mi, indirgeyici okumalara sapan 4. Bölüm'ün (ilk olarak *New
Left Review*'da yayınlanmış bir makalenin gözden geçirilip ge-
nişletilmiş bir biçimi) aşırı derecede şifreli ve eksilteli dilinde de
belirginler. Yazılan ilk bölümün o olduğunu ve bunun daha tit-
tiz ifadeler bulmaya çabaladığım (kuşkusuz şematizm ve basit-
leştirme pahasına) ondan önce gelen iki bölümün yargıları çer-

çevesinde kaldığımı eklemeliyim. Ama kitabı olduğu gibi, yani hem benim kendi yetkinlik sınırlarımdan kaynaklanan hem de İngiltere’de kendisini destekleyecek hâlâ çok az şey bulunan bir çalışma için kaçınılmaz olan yanlışlar ve ihmallerle dolu bırakmanın en iyisi olacağımı hissettim.

Bu kitabı yazarken bana değerli tavsiyeler vermiş ve beni teşvik etmiş bir dizi insana candan minnettarlık duyuyorum. Taslağı değerlendirmek için kendi çalışmalarından zaman ayırmış olan, Perry Anderson, Francis Barker, Mike Ewart, John Goode, John Harrison, Quintin Hoare, Francis Mulhern, Paul Tickell, Alan Wall ve George Wotton’a teşekkür etmeliyim. Hiç umulmadık bir kurum bünyesinde, bu tür bir söylemin sürekli, ilgi çekici ve verimli olmasına öncülük etmiş olan Oxford Üniversitesi’ndeki Marksist eleştiri topluluğunun geçmiş ve şimdiki üyelerine de uzun zamandır gönül borcu duyuyorum. Şurası kesin ki, onlar materyalist bir eleştirinin sorunlarına kendilerini adanmış olmasaydılar, bu kitap hiçbir zaman yazılamazdı. Bütün ülkede bu konuları tartıştığım benzer gruplar ve bireyler var; onlara da elbette teşekkür borçluyum.

T. E.